

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

**Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném
regionu**

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

Autor:

Lenka Tíkalová

2006

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu
Akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka TÍKALOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**
Název tématu: **Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu.**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést analýzu technických památek a technických atraktivit.

Na základě primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek v oblasti Písku.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury.
2. Analýza primárních a sekundárních informací.
3. Provedení vlastního terénního průzkumu.
4. Návrh na využití technických památek jako produktů cestovního ruchu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Použitá metodika, 4. Vlastní práce, 5. Závěr, 6. Resumé v Aj nebo Nj, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

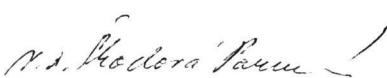
Rozsah práce: 30 - 40 stran
Rozsah příloh: dle potřeby
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Lednický, V.: Technické památky v cestovním ruchu. VŠB Ostrava, 2004.
Maršák, M.: Putování za technickými památkami. Praha: Olympia, 1981.
Novotná, D. a kol.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku.
Praha: Olympia, 2004.
Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 3. díl. Praha:
Libri, 2003.
Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití
volného času. Praha: Grada, 2003.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: 15. března 2005
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
studijní středisko
VANČUROVÁ 3604 390 01 TÁBOR

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Využití technických památek v cestovním ruchu ve vybraném regionu vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

Tábor, duben 2006

Tilpová' Leva

Děkuji doc. Ing. Marii Heskové, CSc. za připomínky a rady při zpracování mé práce a také si velmi cením informací, které mi poskytl Městský úřad v Písku.

OBSAH

1. Úvod	1
2. Literární přehled	3
2.1. Vymezení a význam technických památek	5
2.2. Odborná terminologie	6
3. Metodika práce	8
4. Charakteristika Písku a jeho okolí	14
4.1. Významné technické památky Písecka	16
4.2. Základní údaje o městu Písek	18
4.3. Historie města	19
4.4. Technické památky v Písku	20
4.5. Městský vodovod	20
4.6. Opevnění města	22
4.7. Kamenný most	23
4.8. Sladovna	26
4.9. Městská elektrárna	30
5. Konkrétní návrhy a opatření	33
6. Závěr	35
7. Resumé	37
8. Použitá literatura	38
9. Seznam příloh	40

1. Úvod

Cestovní ruch patří v současné době mezi přední ekonomické aktivity většiny hospodářsky vyspělých zemí světa. Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu (WTO) a Světové rady cestování a cestovního ruchu (WTTC) dosahují výkony v této oblasti, měřené jak naturálními, tak i hodnotovými ukazateli, stálou dynamiku růstu. Cestovní ruch se významně podílí na tvorbě HDP, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, tvoří příjmy státního rozpočtu, má vliv na příjmy místních rozpočtů a jeho rozvoj podporuje investiční aktivity.

Je to odvětví sektoru služeb, které v ekonomikách vyspělých států představuje již nadpoloviční až dvoutřetinový podíl. V neposlední řadě hraje cestovní ruch pozitivní roli i v revitalizaci hospodářsky slabých nebo strukturálně postižených území. Multiplikační efekt cestovního ruchu umožňuje zachovávat, resp. vytvářet nové pracovní příležitosti a finanční zdroje pro rozvoj takových území.

(12)

Česká republika má pro rozvoj cestovního ruchu velmi dobré předpoklady přírodní, kulturně-historické či materiální, které ji předurčují zařadit se mezi významné destinace cestovního ruchu s mezinárodním významem.

Je všeobecně známo, že je naše země bohatá na kulturní a historické památky. Méně se už ale ví, že kromě hradů a zámků existují i památky technické, a přitom právě ony jsou cenným svědectvím o významném podílu prostých lidí na rozvoji techniky, o dovednosti českých rukou. Patří mezi ně staré hutě a hamry, zlatokopecské sejpy, pozůstatky po dolování, sklárny, větrné a vodní mlýny, mosty, dopravní trati a prostředky, ale i klobouky a fezy, obuv, hudební nástroje atd. (1)

Ve své bakalářské práci jsem se snažila analyzovat a charakterizovat technické památky v turistickém regionu Písecko, v převážné většině hlavně v nejvýznamnějším městě tohoto regionu, Písku. Na základě primárních a sekundárních informací byly navrženy možnosti využití těchto technických památek.

Hypotézy

- Technické památky jsou obrazem technické a řemeslné dovednosti předchozích generací
- Technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu
- Stávající kategorizaci technických památek lze obohatit o unikátní artefakty s využitelností v produktech cestovního ruchu
- Technické památky nejsou přehledně značeny
- Technické památky jako produkty cestovního ruchu mají rozvojový potenciál

2.Literární přehled

Cestovním ruchem se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest. (Orieška, J., 1996)

Cestovní ruch vytváří pracovní a podnikatelské příležitosti, přináší potřebné, zejména zahraniční investice, zvyšuje životní úroveň. Na druhé straně ale také vyžaduje určitou úroveň služeb, zejména pro volný čas. Neobejde se bez kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení, bez potřebné infrastruktury.

V cestovním ruchu se marketing začal uplatňovat až v 60. letech minulého století. Lze ho charakterizovat jako plynulý proces plánování, zkoumání, naplňování kontroly a vyhodnocování činností potřebných k zajištění jak zákaznických potřeb a požadavků, tak i cílů organizace. K dosažení největší účinnosti vyžaduje marketing úsilí každého jednotlivce. (Morrison, A.M., 1995)

Marketing je podnikatelskou filozofií, která se prolíná všemi činnostmi podnikatelského subjektu. V uvedeném smyslu znamená zjištění, poznání, stimulování a uspokojení poptávky. Znamená, že podnikatelský subjekt pochopil co, komu, kdy, kde a v jakém množství je třeba na trhu nabízet. Vychází z podmínek na trhu a je na trh orientován. (Királ'ová, A., 2003)

Výkladový slovník uvádí pod pojmem destinace cestovního ruchu v užším smyslu cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu. V širším smyslu jde o země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit, rozvinutými službami a další infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je dlouhodobá koncentrace návštěvníků. V některých zemích je území rozděleno do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací s tvorbou a propagací společného turistického produktu a případně i zpracování statistik cestovního ruchu. (Pásková, M., Zelenka, J., 2002)

Pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky. Nabídku cestovního ruchu lze rozdělit na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky (přírodní a kulturně – historický potenciál a kulturně – společenské akce) podmiňují uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace. Struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky cestovního ruchu (suprastruktura a všeobecná infrastruktura) jsou určujícími faktory využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu. (Királová, A., 2003)

Produkt je všeobecný termín pro všechno, co destinace cestovního ruchu nabízí současným i potenciálním návštěvníkům. Z hlediska návštěvníka, který destinaci chápe jako komplex vhodný nebo nevhodný na uspokojení svých potřeb a požadavků, je produktem to, co si po návštěvě destinace může odnést do místa svého bydliště, tj. splnění tužeb, zážitek, zkušenost.

Základními vlastnostmi, kterými musí souborný produkt cestovního ruchu disponovat, jsou užitečnost, dosažitelnost a použitelnost. Kvalita produktu je jedním z hlavních nástrojů budování pozice na trhu. V marketingovém pohledu je kvalita produktu taková, jakou ji vnímá a vidí zákazník.

2.1. Vymezení a význam technických památek

Ochrana technického dědictví v České republice spadá do oblasti Národní památkové péče. Z 33 000 evidovaných nemovitých kulturních památek jsou pouze 3 % památek v kategorii památek technické povahy. Péče o ně je dána ustanovením zákona č. 20/1987 Sb. ve znění zákona č. 320/2002 o státní památkové péči.

V polovině 70. let 20. století byl do koncepce památkové péče zahrnut program „E“ – Program záchrany, obnovy a společenského využití památek výroby, vědy a techniky. Dnes je vedeno v Ústředním seznamu kulturních památek ČR – 1500 objektů dokládajících historický vývoj vědy a techniky. Jejich význam často přesahuje nejen lokální, ale i republikové měřítko.

Technické památky patří mezi hmotné prvky stavebního dědictví (např. staré vodní a větrné mlýny, náhony, akvadukty, řemeslné dílny, pily, hamry, bělidla, mosty, rozhledny, manufaktury či menší továrny). Dále do této skupiny patří lidová architektura, sakrální stavby (kostely, kláštery, zvonice, kapličky, boží muka), feudální architektura (zámky, letohrádky, hrady a zříceniny). K hmotným prvkům lokální kultury patří také přírodní památky a dominanty (památné stromy, či celá stromořadí, skalní města a jiné).

Význam TP je dán především jejím zařazením k chráněným objektům Státní památkové péče, a to do kategorie: národní kulturní památka nebo kulturní památka.

V literatuře je obvykle používáno dělení vzniku výrobně technických staveb (památek) pouze na dva časové horizonty: období před industriální (období do přelomu 18. a 19. století) a industriální (od nástupu průmyslové revoluce – počátek 19. století až do 2. světové války).

Důležitým aspektem hodnocení významu technické památky je její návaznost na nejbližší existující zázemí v daném místě. V problematice ochrany památek nalezneme termín „památkové plošné ochrany“ např. městských památkových rezervací, který představuje větší seskupení hmotných kulturních památek. Ve venkovském prostoru se nejčastěji setkáváme s technickými památkami, které mají podobu samotně stojících objektů (mlýny, hamry, rozhledny apod.). (Hesková, M., Gehinová, B., 2005)

2.2. Odborná terminologie

Technická památka = „stavba, technické zařízení nebo technické řešení již nevyužívané, zajímavé svým provedením, umístěním, zachovalostí, slohem apod.“ (5)

Technická atraktivita = „stavba, technické zařízení nebo technické řešení jedinečné nebo zajímavé svým provedením, vztahem k okolním stavbám, velikostí, historickým nebo současným významem, designem apod.“ (5)

Cestovní ruch = „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“ (7)

Turista = „cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času a v tomto místě též přespí v hromadném nebo soukromém ubytovacím zařízení“ (5)

Strukturální fondy Evropské unie = jsou spravovány Evropskou komisí a slouží k financování strukturální pomoci Společenství, která je směřována převážně do chudších regionů členských států a s jejíž pomocí je posilována hospodářská a sociální soudržnost EU tak, aby byly splněny výzvy jednotného vnitřního státu. V současné době existují čtyři strukturální fondy, ze kterých členské státy čerpají finance prostřednictvím „národních“ programových dokumentů. (13)

3. Metodika práce

Metodika byla vypracována k závěrečné zprávě projektu č. WB 720042 CES 3010 „Technické památky v produktech cestovního ruchu“, který byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“, zadavatelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, řešitelem Zemědělská fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Je sestavena na základě hodnocení jednotlivých výstupů teoretického a praktického řešení. Metodika je rozvržena do pěti samostatných etap.

1. Výběr technických památek a atraktivit, vymezení řešeného území

Sekundární zdroje

Odborná literatura orientovaná na technické památky, kulturní památky, informace Úřadu národní památkové péče - jeho územních pracovišť.

Nevýhodou velkého množství dat z literárních pramenů je na jedné straně jejich úzká orientace vždy na jeden vybraný segment technických památek a na druhé straně, zachycují historická data a skutečnosti o technických památkách, které jsou zajímavé, ale dnes památka neexistuje a v terénu ji nenajdeme.

Při definování řešeného území pro terénní výzkum není potřebné zkoumat všechny objekty, ale zaměřit se na ty technické památky, které budou využitelné v cestovním ruchu.

Okres Písek leží v severní části Jihočeského kraje. V pořadí podle počtu trvale bydlícího obyvatelstva je na čtvrtém místě, okresní město Písek je třetím největším městem Jihočeského kraje. Svojí rozlohou 1 138 km² je po okrese Strakonice druhým nejmenším okresem.

Podnebí je mírné, teplejší v jižní části, drsnější v severní a severovýchodní oblasti Milevska. Řeky, které okresem protékají, patří k povodí Vltavy. Jsou to především samotná Vltava, Otava, Blanice a Skalice s Lomnicí. Orlické přehradní jezero na Vltavě v délce 68 km prochází celým okresem.

Z hospodářského hlediska je okres průmyslově zemědělským. Z ekonomicky aktivního obyvatelstva je 33,7 % zaměstnáno v průmyslu, 19,7 % v zemědělství a lesním a vodním hospodářství a 7,2 % ve stavebnictví.

Okres Písek patří k oblastem s poměrně dobrým životním prostředím. Na 1 obyv. připadá přibližně 0,50 ha lesa. Rozsáhlé lesy a vodní toky tvoří dobrou základnu pro rekreaci. Masiv Píseckých hor byl vyhlášen za území klidu a tvoří ho kolem 8 tis. ha lesa.

Písecko je bohaté na historické a kulturní památky. K nejvýznamnějším patří královský hrad v Písku ze 13. stol., nejstarší kamenný most v Čechách, románský kostelík na Červené, hrad Zvíkov, zámek Orlík, vodní tvrz v Kestřanech a klášter v Milevsku.

2. Návrh formuláře, archivace dat a fotodokumentace

Kritéria tvorby formuláře:

- způsob archivace - formulář pomáhá identifikovat technickou památku v území a podává její základní charakteristiku
- možnost segmentace podle vybraných kritérií
 - územní charakteristika a poloha technické památky
 - popis technické památky
 - význam technické památky
 - možnosti využití technické památky

- kategorizace technické památky ve vztahu k využití v cestovním ruchu
- fotodokumentace - archivace digitálně zhotovené dokumentace (CD-ROM) podle kritérií (např. podle typu odvětví, podle geografické polohy...)

3. Provedení terénního výzkumu

- rozdělení území pro provádění terénního výzkumu
- provádění vlastního výzkumu a ověřování základního seznamu technických památek
- vyhledání technických atraktivit ve vybraných lokalitách a kontrola základního seznamu z databáze

Terénní průzkum je časově náročný a vyžaduje zhotovení itineráře, který by poskytoval informace o dané lokalitě technické památky.

Práce v terénu představuje:

- vyhledání technické památky podle informací ze sekundárních zdrojů
- vyhledání památek, které mají spíše charakter technické atraktivity
- popis technické památky a atraktivity do formuláře databáze
- provedení fotodokumentace
- konzultace s odbory kultury v správních obvodech obcí u památek, které jsou prohlášeny za národní kulturní památky, nebo kulturní památky
- dotazování u místních obyvatel při vyhledávání památky
- úpravu seznamu u památek, které ztratily význam

4. Analýza dat a návrh kritérií pro systematizaci dat z primárního výzkumu

Kritéria oborové systematizace primárních dat:

a) kritérium odvětvové

- rozčlenění technických památek podle odvětví výroby popisuje výrobní strukturu určitého území, odvětvová struktura vychází z přírodních podmínek, které vedly k rozvoji daného odvětví
 - Technické památky pro zpracování zemědělských produktů
 - Technické památky pro zpracování dřeva
 - Vodohospodářské technické památky
 - Dopravní technické památky
 - Technické památky a pozůstatky těžby surovin
 - Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě
 - Technické památky ostatní výroby
 - Jiné technické památky stavebního charakteru

b) kritérium kulturního a historického významu

- technické památky patří k nedostatečně hodnocené kategorii kulturních památek, v praxi není využit technický význam, unikátnost, výjimečnost v celoevropském měřítku u mnohých technických památek

c) kritérium územní návaznosti

- podmínkou využití technických památek a místních atraktivit v produktech cestovního ruchu je podat návštěvníkovi komplexní informace o všech památkách na území sídel i volné krajiny
 - Technické památky v centrech městských sídel památkově chráněných
 - Technické památky v centrech menších měst

- Technické památky ve vesnickém prostředí
- Technické památky samostatně stojící v přírodním prostředí

d) hodnotící kumulativní kritérium zařazení technické památky k možnému využití v produktech cestovního ruchu

- zařadit ty technické památky, u kterých převažují alespoň dvě ze tří rovin dosažených hodnot:
 - historický význam technické památky
 - dobrý technický stav objektu
 - místní možnosti využití a její návaznost na ostatní kulturní památky

Dalším významným faktorem podporující využití technické památky a místní atraktivity v cestovním ruchu je územní propojení technické památky, příp. navazujících historických stavebních objektů, jejich využití jako muzea nebo expozice technických památek.

5. Návrhy využití technických památek ve vybraných produktech cestovního ruchu

- výběr komplexních projektů
- výběr údajů z databáze a fotodokumentace k tvorbě „produktů“ – prospektů a letáků
- další možnosti využití technických památek

Možnosti využití informačních zdrojů databáze technických památek v produktech cestovního ruchu jsou velmi široké. V první řadě závisí na požadovaném segmentu, pro který je produkt zpracováván.

Dalším důležitým hlediskem podporujícím využití jsou územní návaznosti technické památky na další společenské i

přírodní atraktivitu území, pro který se produkt zpracovává, technická muzea už existující, příp. vytvoření nových expozic technického charakteru.

Rizika a bariéry využití technických památek jsou spojena s:

- jejich nevyhovujícím technickým stavem
- nezájmem vlastníků o jejich zpřístupnění nebo zařazení do produktů cestovního ruchu
- nedostatkem finančních prostředků na opravu a zpřístupnění technické památky
- majetkovými problémy spojenými s vypořádáním technické památky

Využívání technických památek je spojeno s překonáním zažitých standardů spojených s nedostatečnou zajímavostí, zaostalostí našich technických památek, v konečném důsledku je tento stav výsledkem nedostatečné informovanosti a osvěty v oblasti našeho historického technického vývoje. (8)

4.Charakteristika Písku a jeho okolí

Motto: „Je to na jih od Prahy. Je to zajímavé, nikde není cedule ani transparent, že tady začínají Jižní Čechy. Přesto poznáte, že jste vkročili do nějaké, skoro by se dalo říci jiné země, kde vládnou jiné mravy, jiný lid, kde roste jiná tráva a rostou jiné ryby a čepuje se jiné pivo. Vždycky, když jsem vešel do toho kraje, přemýšlel jsem, proč je mi tu tak dobře ...”

Ota Pavel

Kraj hlubokých lesů s množstvím zvěře a ptactva, neporušená příroda, jihočeské louky a rybníky, ideální místo pro rekreaci a odpočinek i sport. Jeden z nejpůvabnějších koutů České republiky.

Jižní Čechy nepatřily nikdy ke krajům bohem zapomenutým. V běhu historie patřily vždy ke krajům bohatým a v Českém království často i vzpurným a neposlušným. Nevyhnuly se jim bouře a války, nevyhnuly se jim ale také doby dobré, plodné v umění, architektuře, hudbě i literatuře. Jihočeská krajina je známa svým klidem a pohodou, která zve k odpočinku i sportovním aktivitám. To všechno platí nejen pro celý kraj, ale i pro okres Písek. Dnes oblast, která má co nabídnout nejen domácím, ale i zahraničním návštěvníkům.

ADMINISTRATIVNÍ ROZDĚLENÍ OKRESU - STAV K 1.3.2001

Rozloha okresu je 1 138 km², z nichž jednu třetinu tvoří lesy. Počet obyvatel se pohybuje okolo 71 000, téměř dvě třetiny z nich žijí ve městech Písek, Milevsko, Protivín a Mirovice. Orlické přehradní jezero a ostatní krásy a zajímavosti okresu přímo vybízí k rekreaci. Přehradní hráz vysoká 91 m vzdouvá hladinu řeky, která zaplavuje údolí Vltavy (60 km), Otavy (23 km), a Lužnice (7 km). Celková vodní plocha představuje 2 640 ha.

Vodní zdrž téměř v celé délce nabízí své břehy ke koupání, provozování vodních sportů, rybolovu a rekreaci. Podobně lesy nabízejí mnoho příležitostí k myslivosti. Nejznámější kempy jsou Velký Vír, Radava a Podolsko. Nejvíce navštěvovaná místa jsou město Písek, hrad Zvíkov a zámek Orlík.

Celý region odnepaměti přál i statkům ducha a stával se často průsečíkem vědění a umění. Má svou samostatnou historii literární (K. Čapek, A. Hejduk, F. Šrámek, A. Sova), výtvarnou (M. Aleš, Jiří Řeřicha, R. Pilař, J. Váchal), hudební (J. Srnka, A. Dvořák, O. Jeremiáš) i filmovou a divadelní (A. Radok, V. Krška). Má však i svou neopomenutelnou přítomnost ve všech oborech lidského vědění a poznání.

Pátráte rádi po historii regionů? Potom určitě navštívíte Prácheňské muzeum v Písku, které bylo oceněno v roce 1996 titulem Evropské muzeum roku. Zajímají Vás spíše technické památky? Pak vězte, že Písek měl jako třetí město v Čechách elektrické osvětlení. Rekonstruovaná městská elektrárna poutavým způsobem přibližuje tuto kapitolu historie, dobu elektrifikace.

Písecko je také bohaté na unikátní mostní stavby, se kterými se můžete setkat na svých cestách. Milovníkům nevšedních zážitků nabízí Písecko také širokou paletu včetně motokárové trati mezinárodních parametrů nebo bungee-

jumpingu. Lákadlem do budoucnosti je rozbíhající se projekt golfového hřiště vysoké úrovně poblíž Písku. (14)

4.1. Některé z významných technických památek Písecka

▪ PODOLSKÝ MOST

Součástí silničního spojení mezi Táborem a Pískem je obloukový most, který překlenul Vltavu nedaleko obce Podolí asi 10 km východně od Písku. Do doby jeho postavení zabezpečoval spojení obou břehů Vltavy řetězový most z první poloviny 19. století, který byl po dokončení nového rozebrán a znovu postaven přes řeku Lužnici u Stádlce.

Stavba nového mostu, jehož projekt získal na výstavě v Lutychu v roce 1939 Velkou cenu, byla zahájena v témže roce a trvala až do roku 1942. Železobetonový most, dlouhý 510 m, překlenul celé údolí Vltavy mezi obcemi Temešvár a Podolí. Hlavní mostní pole je podepřeno obloukem o rozpory 150 m. Vozovka vede po mostní konstrukci ve výšce 65 m nad údolím. (15)

▪ ŽDÁKOVSKÝ MOST

Žďákovský most leží na státní silnici č. 19 z Tábora do Plzně. Stavba mostu začala v roce 1958 a ve své době to byl technický unikát - šlo o největší jednoobloukový most na světě. Most se stavěl až do roku 1967 a na jeho stavbu bylo použito celkem 4116 tun oceli. Mezi patkami má plnostěnný dvoukloubový oblouk rozpětí 379,6 metru a celková délka oblouku činí 542,91 m. Oblouk nese plošinu s vozovkou dlouhou 543 metrů, jež vede ve výšce 50 metrů nad hladinou jezera a 100 - 110 metrů nad původním dnem Vltavy.

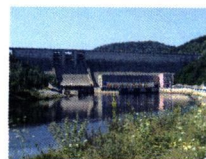

Přes most prochází modrá turistická značka a vozovku lemují chodníky po obou stranách. Most stále přitahuje pozornost turistů, proto jsou na obou stranách mostu malá parkoviště, na pravém břehu pak informační tabule a na levém i občerstvení s bohatým sortimentem. Také vyznavači bungee-jumpingu nedají na Žďákovský most dopustit.

V roce 2001 byla v rámci symposia Mosty 2001 v Brně udělena Žďákovskému mostu cena Most staletí v kategorii ocelových silničních mostů. (16)

▪ VODNÍ DÍLO ORLÍK

Vodní dílo Orlík bylo vybudováno v letech 1956-66 u obce Solenice v říčním km 144,650 řeky Vltavy. K hlavním účelům VD Orlík patří zajištění spádu a akumulace vody pro potřeby energetiky, nalepšování průtoku pro vodárnu v Praze - Podolí. Celá nádrž a území kolem ní je hojně využíváno k rekreaci, vodním sportům, plavbě a rybaření.

Orlická přehrada je v řetězu vltavských přehrad článkem největším, nejvyšším a nejmohtnější. Její 450 m dlouhá hráz dosahuje v koruně výšky 91 m. Zadržuje jezero o ploše 2 732 ha, dlouhé na Vltavě 68 km, na Otavě 23 km a na Lužnici 7 km. Největší hloubka je 74 m. Jezero obsahuje 717 mil. metrů krychlových vody a je objemem zadržené vody největším v republice. (17)

- RYBNÍK ŘEŽABINEC
- MLÉKÁRNA A PIVOVAR V PROTIVÍNĚ
- VODNÍ MLÝNY (CHOBOT, U MADĚŘŮ, U VYHNALŮ, FARKA) V SEPEKOVĚ
- SILNIČNÍ MOSTY - ČIMELICE, HORNÍ NERESTCE, PUTIM...

4.2. Základní údaje o městu Písek

PÍSEK

 	
Základní data	
Okres (NUTS 4)	Písek
Historická země	Čechy
Katastrální výměra	63,22 km ²
Obyvatel	29 801
Zeměpisná šířka	49° 19´
Zeměpisná délka	14° 09´
Nadmořská výška	378 m
PSČ	397 01
Adresa městského úřadu	Velké náměstí 114
Starosta	JUDr. Luboš Průša
Oficiální web	http://www.icpisek.cz
Oficiální web městského úřadu	http://www.mesto-pisek.cz

zdroj: www.wikipedia.org

Písek, jedno z nejkrásnějších měst v Čechách, oáza klidu na břehu zlatonosné řeky Otavy, město vernisáží, závanů historie ve zdech restaurovaného Prácheňského muzea a historických domů v centru, město nejstaršího kamenného mostu u nás, město studentů, textilu, město v moři lesů...

Kdysi královské město a centrum rozsáhlého Prácheňského kraje, poprvé jmenované v listině českého krále Václava I. z roku 1243. Historické památky a malebné okolí vytváří z poklidného města oblíbené letovisko.

Dnešní Písek se rozrůstá nejen plošně, ale obnovuje i krásu starých věků. Ještě nedávno šedivé domy září barevnými fasádami. Kulturní život města je velmi pestrý. Koná se zde řada tradičních přehlídek a festivalů. Znovuobnovení tradice červnových městských slavností, Šrámkův Písek, Tour Region Film, Mezinárodní bienále kresleného humoru, Rýžování zlata, Mezinárodní aukce koní – to jsou akce, které k dnešnímu Písku

neodmyslitelně patří. Kulturní nabídku doplňují výstavní síně, kina, koncertní síň a knihovna, chloubou města je zrekonstruované Prácheňské muzeum, Městská elektrárna a opravený kamenný most.

Společný projekt „Písecko - brána do jižních Čech“ s nabídkou cestovních kanceláří, hotelů, lodní dopravy a informačního centra nabízí řadu programů, které zpříjemní pobyt v krajině klidu a pohody, která zve stejně k odpočinku jako ke kulturním a sportovním aktivitám. Pro milovníky turistiky a cykloturistiky je připraveno více než 60 značených tras v okolí města, stejně jako nabídka vycházek a výletů s různým stupněm náročnosti, pro všechny věkové kategorie, pěší i motorizované návštěvníky. Řeka Otava a množství okolních rybníků vybízejí k provozování vodních sportů. Kromě přirozených možností ke sportování je Písek bohatě vybaven kvalitními sportovišti pro standardní sportovní vyžití v zimě i v létě. (18)

4.3. Historie města

Na břehu řeky Otavy založili čeští králové v polovině 13. století hrad a město Písek. Díky těžbě zlata i čilému obchodnímu a výrobnímu ruchu město rychle vyrostlo a těšilo se přízni panovníků Přemysla Otakara II. a Václava IV., kteří zde bývali častými hosty. Od 14. století bylo centrem rozsáhlého kraje, který se nazýval Prácheňský. V první polovině 15. století hrálo důležitou úlohu mezi obránci kalicha. Počátek třicetileté války znamenal pro Písek katastrofu. Město bylo třikrát dobýváno a pokaždé dobyt, naposledy 30. září 1620, kdy ho císařští vojáci zcela zničili a obyvatelstvo z velké části zahynulo. Od 19. století město mění svou tvář - vystupuje z hradeb, na předměstích vyrůstají celé ulice nájemních domů, na radnici vítězí čeština,

vznikají kulturní instituce a spolky a Písek je nazýván městem škol a studentů i Mekkou houslistů. Stává se též - jako město v moři lesů - vyhledávaným letoviskem a oblíbeným cílem turistů. Historické centrum Písku je nyní vyhlášeno městskou památkovou zónou. (19)

4.4. Technické památky v Písku

Písek je na technické památky bohatý, nachází se zde několik staveb, významných i v mezinárodním měřítku.

4.5. Vodovod města Písku

Jedna z prvních zpráv o vodovodu pochází z roku 1547. Další písemný doklad je z roku 1679, kdy převor dominikánského kláštera žádal městskou radu o zavedení vody do klášterního pivovaru. Voda tekla samospádem z lesních rybníků dřevěnými rourami, územím dodnes nazývaným Na troubách, do městských kašen. K roku 1775 je jich doloženo pět - byly situovány na Floriánském náměstí (Havlíčkovo), na Malém náměstí (Alšovo), na rohu náměstí a Široké ulice (Jungmannova) a u děkanského kostela Na bakalářích. Navíc vodovod zásoboval pivovar a klášter. Od poloviny 18. století lze zaznamenat potíže se zásobováním vodou. V roce 1834 byl přijat návrh postavit novou vodárnu v Podskalském mlýně a čerpat vodu z Otavy. Stavba vodovodu a vodárny byla zahájena koncem září 1835, na jaře 1836 bylo položeno potrubí a v létě téhož roku bylo smontováno čerpací zařízení. Vodovod začal fungovat na podzim roku 1836. Zásoboval písecké kašny nefiltrovanou říční vodou až do konce 19. století.

S přípravou vodovodu na cezenou vodu se začalo v roce 1896. V roce 1898 zadali Písečtí projekt, o rok později stavbu a od 1. listopadu 1900 nový vodovod pracoval. Voda

z řeky Otavy byla přiváděna asi 400 metrů dlouhou stokou do sběrné studny na pravém břehu Otavy nad vojenskou plovárnou (kde dobře proudila a byla nejméně znečištěná), tam ji nasávalo rotační čerpadlo a tlačilo ji do dvou usazovacích komor. Jakmile zde voda usadila kal, odtekla dvěma plovoucími trubkami na čtyři filtry, z nichž každý měl 220 metrů filtrační plochy. Její spodní vrstvu tvořily křemenné valouny, pak štěrk a posléze metrová vrstva jemného písku. Odtud tekla voda do nádržky na čistou vodu a pak již čerpací stroj tlačil vodu do hlavního vodojemu na Hradištském vrchu nad vodárnou do výše 72 metrů. Z něho se pak rozváděla voda potrubím o světlosti 250 mm samospádem do města. Poblíž železničního mostu vedla odbočka pro Pražské předměstí. Tvořily ji roury zabetonované do dna řeky. Celková délka potrubí ve městě byla téměř 14 km.

V souvislosti se zřízením vodovodu byly uzavřeny a zrušeny všechny kašny ve městě a kámen z nich prodán.

Současně s výstavbou vodovodu se budovala i kanalizace. Staré kanály, mnohdy ještě barokní, byly zhotoveny bez malty nasucho kladenými kameny, měly nedostatečný spád a hnily v nich zbytky. Nové kanály byly buď betonové či z položených cementových rour, některé měly na dně i glazurovanou vložku. Jejich výhodou bylo, že se daly dobře čistit.

Vodovod umožnil značný převrat v životě obyvatel a v celkové hygieně. Lidé již nemuseli chodit s nádobami ke kašnám, v domech byly zřizovány koupelny, prádelny, v případě požáru byl lehce dostupný dostatek vody. (9)

4.6. Opevnění města

Ochrana přechodu přes řeku vylučovala, aby hrad a nové město vznikly v jiné poloze než přímo u řeky. Město tak zaujalo mírně svažitou polohu nad strmým pravým břehem Otavy, v místě ohybu řeky k severu a na jižní straně mělké prolákliny (Palackého sady), jíž protékal drobný potok, jehož vodu bylo možno využít pro ochranné účely. Hrad zaujal nejlépe chráněnou polohu na hraně nad řekou. Nepřispíval proto k vojenské ochraně města, ale právě naopak: městské hradby zesilovaly obranný systém hradu. Obvod města získal tvar nepravidelného zaobleného čtyřúhelníku, jehož nejvýše položený bod leží na jihovýchodě, kde též na dálkové cestě od Českých Budějovic a Týna nad Vltavou vznikla nejmohtnější Horní brána a v jejím nedalekém sousedství též městský chrám Narození Panny Marie, jehož původní věže plnily funkci pozorovatelných.

Mohutně opevněný byl i protější severozápadní roh s Dolní branou, z níž Zlatá stezka pokračovala na Kamenný most přes Otavu, střežený mosteckou věží (později na obou březích). Právě výstavba druhého nejstaršího kamenného mostu v Čechách (po pražském románském Juditině mostě) výmluvně dokládá, jak velký význam král Písku přikládal. Putimská brána v jihozápadním cípu města měla již poněkud menší význam, stejně jako další fortny.

Dochovaly se části hradeb, např. u zbytku Putimské brány (zbořené roku 1834), pod náměstím při Otavě a v Palackého sadech zbytky opevnění. (9)

4.7. Kamenný most v Písku

„Kamenný most pokládán byl od předků za přední klenot města a to vším právem, protože svou hmotou i úpravou je menší bratr Karlova mostu, ježž dnes vybudovati ctílo by každého stavitele". (10)

Most je nejstarším zachovalým raně gotickým mostem v našem státě a svou původností, i když ochuzen o své dominanty, které tvořily jeho věže s branami, patří k nejvzácnějším středověkým mostům ve střední Evropě.

Historie vzniku

Gotický sedmiobloukový kamenný most o délce 111 m a šířce 4,5 m přes řeku Otavu byl postaven okolo roku 1270. Spojoval hrad a tržiště se Zlatou stezkou. Zároveň byl součástí fortifikačního systému města - míval dvě mostní věže. Věž na Pražském předměstí se zřítila spolu se dvěma posledními oblouky při levém břehu při povodni v roce 1768; druhá byla zbořena v roce 1825. Býval u ní přes městský příkop padací-zvodilý most. Příkop byl poté zasypán.

Most je slabě proti vodě vypjat, šest oblouků je půlkruhových (o rozpětí 8 m) a jeden segmentový, jenž pochází ovšem až z roku 1768, má rozpětí 13 m. Pilíře mostu - složené z velkých žulových, pečlivě tesaných kvádrů - byly založeny na dřevěných roštech, opracované kvádry na pilířích byly k sobě spojeny železy. Při stavbě mostu byla Otava údajně svedena do nového řečiště za kostel Nejsvětější Trojice. Svědčí pro to skutečnost, že při opravě v roce 1997 bylo zjištěno, že některé pilíře byly založeny přímo na skále upravované dláty. Pilíře jsou na návodní straně hrotitě zaostřeny do ledolamů, navíc je kryjí předsunuté dřevěné

ledolamy, na povodní straně jsou pak oblé. Na kamenných kvádrech bylo nalezeno celkem 20 kamenických značek - některé jsou shodné se značkami z královského hradu Zvíkova, který vznikl o něco dříve.

Most má plastickou výzdobu. K původní výzdobě patří kamenné kytice na vrcholech pilířů; dodatečně, v roce 1757, bylo na most umístěno barokní sousoší a v následujících letech pak další tři sochy. Sochy vytesal na konci 17. století kameník Jan Hammer z Čimelic (na mostě jsou dnes osazeny kopie), krucifix odlil císař Václav Hanzl.

Písecký gotický most patří mezi naše nejcennější architektonické a zároveň technické památky.

Ničivá povodeň v srpnu 2002 most značně poškodila (smeteno bylo téměř celé kamenné zábradlí), přesto most více než stoleté vodě odolal. (9)

Nový silniční most

Nový most přes Otavu byl postaven v polovině 40. let 20. století v místech Prostředního mlýna. Umožnil omezit zátěž historického píseckého mostu. Most je rovněž památkově chráněn, a to od roku 1987. (9)

4.8. Sladovna v Písku

V historické části města a v bezprostřední návaznosti na někdejší královský hrad (dnes Prácheňské muzeum) se nachází Sladovna pivovaru právovárečného měšťanstva v Písku. Objekt je zapsán v ústředním seznamu kulturních památek pod č. 2403/3. Jako bývalý historický majetek města se dostal zákonem č. 172/91 Sb. a protokolem o převodu z 1. 11. 1995 zpět do vlastnictví města. Kulturně historická hodnota objektu spočívá v jeho stavebně konstrukčním řešení. Stavba je zasazena do příkrého svahu na pravém břehu řeky Otavy a její dolní podlaží jsou z jedné strany zahlobena do skalního masivu. Původnímu účelu, tj. výrobě sladu, přestal objekt sloužit roku 1973 a od té doby nebyl systematicky využíván ani dostatečně udržován. To ohrožovalo samotnou existenci této kulturní památky. (11)

Historie Sladovny

Sladovna má velmi pestrou minulost. Základní kámen byl položen dne 5. července 1862 a rozsáhlá stavba probíhala do roku 1864. V jižním křídle královského hradu u jihozápadní nárožní věže byl v polovině 19. století pivovar, který už nepostačoval potřebám, a proto tehdejší právovárečné měšťanstvo rozhodlo o jeho rekonstrukci. Během ní došlo 13. května 1860 ke zřícení věže. Právovárečné měšťanstvo pojalo tuto nehodu jako výzvu, zakoupilo dvě chalupy v sousedství hradu včetně pozemků a tím získalo prostor pro stavbu sladovny.

V dalších letech docházelo k úpravám v objektu a pořízení nového strojního zařízení. V průběhu II. světové války zde byl sklad zásob pro Wehrmacht, který byl po válce

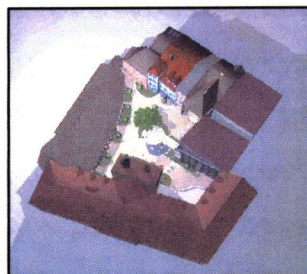
vystřídán ubytovnou pro sovětské vojáky. V roce 1948 byl právovárečný pivovar i sladovna znárodněny a staly se komunálním podnikem města Písek. V roce 1953 sladovnu převzal národní podnik Pošumavské pivovary Protivín a při reorganizaci v roce 1958 pak Jihočeské pivovary n. p. České Budějovice. (11)

Využití pro cestovní ruch

4. 6. 2002 byla mezi Městem Písek a občanským sdružením Centrum ilustrace Písek (C.I.Písek) podepsána smlouva o výpůjčce a nájmu části městské Sladovny na dobu 99-ti let za účelem založení a provozu interaktivního muzea ilustrace knihy pro děti a mládež - Centra ilustrace.

Současnost - revitalizace městské Sladovny

Tento projekt Města Písek je spolufinancován EU a ČR ze strukturálního fondu: Společného regionálního operačního programu. Cílem této části projektu je revitalizace městské Sladovny, která probíhá v letech 2005 - 2007. V roce 2008 zde bude otevřeno interaktivní muzeum - **CENTRUM ILUSTRACE** = stálá expozice zejména českých autorů ilustrací knih pro děti a mládež (R. Pilař, A. Born, P. Sís, Palečkovi, V. Smetana, J. Trnka, K. Zeman, J. Lada, R. Fučíková, J. Lysková apod.), navíc zde bude zřízena stálá expozice píseckého rodáka - pana Radka Pilaře - autora Večerníčku (nejstarší používané TV znělky, postavičky, která se stane průvodcem Centrem ilustrace) a známých pohádkových postaviček (Runcajs, Manka, Cipísek...). (20)

Regenerace nádvoří městské Sladovny

• Dislokace

Vnitroblok nádvoří je vymezen objekty č.p. 113 - 119 a vlastním objektem bývalé Sladovny. Nachází se v těsném sousedství hradního nádvoří (vstup od Prácheňského muzea) a objektu radnice (objekt č.p. 114).

• Idea řešení

Záměrem řešení je vytvořit atraktivní nástupní prostor do Centra ilustrace (objekt Sladovny), nové místo setkávání i odpočinku. Napojit tento prostor na Velké náměstí (nově navržený průchod objektem č.p. 117) a zvětšit tím jeho užitkovou kapacitu. Vzhledem k profilu terénu je nádvoří řešeno v terasách propojených stupni a rampami pro vozíčkáře. Uprostřed zeleně a vodních ploch s nasvětlenými vodotrysky, vodopádem a výtvarnými solitery bude možné posedět ve venkovní pizzerii nebo v podvečer vychutnat koncert smyčcového tria v malém amfiteátru. Stejný prostor bude sloužit přes den jako „pracovna pod širým nebem“ pro mladé výtvarníky, školní třídu s pedagogem nebo „jen“ jako místo setkání a relaxace pro občany města.

Statické a kinetické výtvarné objekty umístěné na vodní hladině a v zeleni upoutají a zároveň navedou návštěvníka do objektu Centra.

Nádvoří jako vstupní brána do tohoto objektu by mělo navodit, kromě výše popsaného, atmosféru hravosti a určité „nevážnosti“, snad vyvolat i lehký úsměv a především pocit pohody. Jednotné vizuální řešení interiéru i exteriéru pak oba prostory plynule propojí. Prostor nádvoří bude vydlážděn,

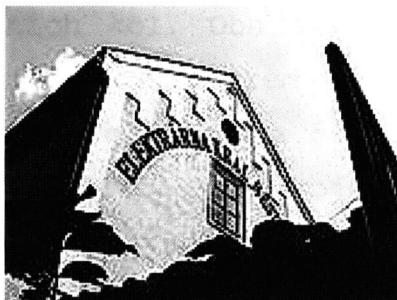
efektivě nasvětlen - v maximální možné míře jsou navrženy zatravněné plochy a vzrostlá zeleň.

Třešničkou na dortu by mělo být scénické nazvučení prostoru pro komponovaná večerní představení typu „světlo, voda, zvuk“, kdy nasvětlení vodní hladiny a vodotrysku plynule mění svou barevnost v závislosti na vodním sloupci a hudebním doprovodu. (20)

4.9. Elektrárna vodní městská v Písku

Historie vzniku

Elektrárna královského města Písku vznikla postupnými přestavbami z Podskalského mlýna. Jeho existence je doložena už za vlády krále Vladislava Jagellonského, který jej včetně valchy daroval městu roku 1511,

když od něj Písečtí dva roky předtím koupili hrad i s panstvím. Mlýn měl čtyři složení, se stoupou, jahelkou a pilou. Patřil k němu i kus pole a ostrov nad jezem. Roku 1836 byla v objektu mlýna na ostrůvku, kde byla původně valcha, zřízena městská vodárna.

Na jaře 1887 zmocnilo písecké obecní zastupitelstvo starostu Aloise Pakeše, aby nezávazně oslovil Františka Křižíka ve věci projektu na elektrizaci města. Ten neváhal s osobní návštěvou Písku; po prohlídce města jednak doporučil zbudovat vodní elektrárnu v obecním mlýně a zároveň nabídl předvést na vlastní náklady veřejnosti osvětlení obloukovými lampami. Večer dne 23. června 1887 rozsvítil Křižík pět obloukových lamp na Velkém a Malém rynku. Elektrický proud dodávalo dynamo poháněné parní lokomotivou. Pro příznivou odezvu občanů město v září téhož roku od Křižíka zařízení koupilo a provozovalo osvětlení na svůj náklad. Současně bylo dynamo přemístěno do Podskalského mlýna a poháněno jedním z vodních kol, což umožnilo zapojit celkem 8 obloukových lamp.

Již po roce, 31. srpna 1888, byla ve mlýně uvedena do provozu nová, Křižíkem vybavená elektrárna. Pět vodních kol mlýna bylo nahrazeno jediným velkým kolem Sagebienova typu. Toto kolo o průměru 8 a šířce 4 metry pohánělo 3 složení

mlýnská a 3 dynama, která dodávala elektrický proud 24 obloukovkám městským a 61 žárovkám obecním i soukromým. Začátkem 90. let byl mlýn zrušen. Stavební práce začaly v červenci 1901 zrušením vodárenského provozu, rozebráním dřevěné pily a likvidací všech tří vodních kol. Oba starší objekty na břehu i ostrůvku spojil trakt, ve kterém byly umístěny dvě vertikální Francisovy turbíny o výkonu 2 x 50 k. s., které poháněly dvě dynama o napětí 150V. Celý objekt sloužil od té doby jen jako elektrárna.

V roce 1922 začalo město odebírat třífázový střídavý proud od Jihočeského elektrárenského svazu. Po přechodnou dobu byl ještě do spotřebitelské sítě dodáván proud stejnosměrný, částečně krytý přeměnou střídavého proudu konvertorem a motorgenerátorem. Postupně byly rušeny všechny stejnosměrné agregáty, plynové generátory i akumulátorové baterie. Roku 1926 byla dokončena přeměna stejnosměrného rozvodu na střídavý a obě dynama nahradil jediný třífázový alternátor. Kromě tohoto jediného zdroje byla v elektrárně umístěna rozvodna nízkého napětí, k níž přibyla roku 1929 ještě transformovna a rozvodna vysokého napětí 6kV.

Stará městská elektrárna dosloužila kvůli celkové zchátralosti v roce 1986 a nadále sloužila jen jako skladiště. Po roce 1989 byla vrácena do vlastnictví města a 30. května 1991 zapsána do seznamu kulturních památek. Současně bylo rozhodnuto tuto významnou technickou památku zachovat a pokud možno obnovit výrobu elektřiny. Díky iniciativě Městského úřadu v Písku byl celý objekt zrestaurován a vodní elektrárna 1. dubna 1994 uvedena do provozu. Vzhled fasády a strojovny turbin odpovídá stavu z roku 1901, strojovna má podobu po rekonstrukci v roce 1926 včetně zachované nefunkční rozvodny 380/220 V. (9)

Využití pro cestovní ruch

V prostorách elektrárny se nachází muzejní expozice dokládající vývoj elektrického osvětlování a výroby elektrické energie v Písku.

Jméno instituce	Elektrárna města Písku - Muzeum osvětlování města
Kraj	Jihočeský kraj
Okres	Písek
Město	Písek
Průvodce	Ne
Popisky	Ne
Suvenýry	Ne
Občerstvení	Ne
Bezbariérový přístup	Ne
Šatna	Ne
WC	Ne

zdroj: www.cz-museums.cz

Kontakty:

Podskalí 159

tel.: 382 217 034; 724 289 100

www: <http://www.icpisek.cz/docs/cz/muzea.xml>

Provozní doba:

duben až říjen: denně kromě pondělí 9:00 - 12:00 a 13:00 - 16:00

jiné období: na objednávku

vstupné: 20 Kč

5. Konkrétní návrhy a opatření

Mezi destinacemi cestovního ruchu panuje v dnešní době konkurence a je proto potřebné neustále přicházet s něčím novým. Je nutné prezentovat město a okolí tak, aby turisty zaujalo. Když bude profesionální management destinací, který bude využívat např. zážitkový marketing v destinačním řízení a řízení produktů - potom je samozřejmostí určitým způsobem turisty do daného regionu přitáhnout a nabídnout jim nejen všechny zajímavé kulturní atraktivity, ale i aktivity, které mohou ve městě a jeho okolí provozovat.

Přestože je Písek na atraktivní technické památky bohatý, není aplikováno marketingové řízení. Městské kulturní a informační středisko v Písku poskytuje poměrně dost propagačních materiálů, některé obdrží turisté zdarma, jiné si mohou zakoupit. Většina z nich se ale převážně zabývá samotným městem Písek a technických objektů se dotýká jen okrajově. S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsem se snažila vytvořit co nejpříjemnější produkt, který by byl městu přínosem a pomohl by do něho přilákat další turisty.

Jedním z opatření, které by vedlo ke zvýšení návštěvníků regionu, by mohlo být vydávání propagačních informačních letáků. Navrhla jsem **prospekt**, týkající se přímo technických památek ve městě Písek (příloha č. 3). Ve zkrácené podobě jsem do něho uvedla nejdůležitější informace o dané památce, tzn. stručnou historii a základní údaje. Jednotlivé památky jsem doplnila vhodnými fotografiemi. Na zadní stranu jsem umístila mapku celého města, adresu Informačního centra (IC), možnosti spojení do Písku a také několik typů, kde se lze po procházce městem občerstvit. Bylo by vhodné materiály distribuovat zdarma do míst častého výskytu turistů, jako jsou např. autobusové a vlakové nádraží, ubytovací zařízení, IC a další podobná místa.

Zájem návštěvníků o poznávání historických měst neustále stoupá. Myslím si, že právě na tomto zájmu je třeba postavit rozvoj služeb, spojených s cestovním ruchem. Města jako Písek si jistě zaslouží, aby se jim dostalo patřičné péče. Nejen historické památky města, ale i realizační faktory, jako např. kvalitní ubytovací a stravovací zařízení nebo dostatečná síť obchodů a služeb, jsou důležitým vodítkem pro přijíždějící turisty. Cestování je pro moderního člověka forma odpočinku a regenerace, a proto jsou v dnešní době kladeny stále vyšší nároky na poskytované služby cestovního ruchu. Mezi takové služby lze zařadit i průvodcovskou činnost, která také usnadňuje a zpříjemňuje pobyt turistů. Ne vždy je ale možné z časových, finančních či jiných důvodů využít služby průvodce. Jednou z možností, jak tento nedostatek alespoň částečně vyřešit, je navrhnutí turistické trasy, kterou by si mohli turisté, s pomocí mapky a několika informacemi, projít.

Protože je Písek bohatý nejen na památky technické, ale i na kulturně - historické, vytvořila jsem pro turisty, kteří by měli zájem o prohlídku města, ještě jeden produkt, a sice **okruh okolím historického jádra**. Při jeho vytváření jsem brala v úvahu nejatraktivnější památky a jen krátce jsem u každé zmínila v čem spočívá jejich konkrétní význam. Podrobnější informace o technických památkách jsou rozepsány v jednotlivých kapitolách. K trase samozřejmě přísluší orientační mapa, kde je přesně zakreslen popsany okruh. Čísly jsou vyznačeny jednotlivé památky, uvedené v legendě. Trasu naleznete v příloze č. 2.

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat a charakterizovat technické památky v turistickém regionu Písecko. Na základě získaných poznatků a výsledků navrhnout využití technický památek v produktech cestovního ruchu.

Písecko je vyhledávanou rekreační oblastí díky dobrým přírodním podmínkám. Najdeme zde i poměrně mnoho kulturně - historických památek. Samotné město Písek má výhodnou polohu při toku řeky Otavy. Již ve středověku tudy vedly obchodní stezky, které byly spolu s rýžováním zlata a rozsáhlými lesy zdrojem velkého bohatství města. V současnosti je třetím největším městem na jihu Čech. Může se pochlubit bohatými kulturními tradicemi a je centrem školství. Nemá však pamětihodnosti v tak velké míře, aby přitáhlo turisty na poznávací zájezd delší než jeden den. Většině lidí v Čechách a na Moravě se při vyslovení města Písek vybaví pouze kamenný most a textilní závod Jitex. Velkou historickou hodnotu mají ale i technické památky, jako např. Sladovna, Městská elektrárna nebo opevnění města. Jejich propagace není ale příliš dobrá, proto zůstávají pro mnoho turistů stále „neobjevené“. Ti tedy často ani nevědí, jaké krásy mohou ve městě najít.

Bakalářská práce měla rozšířit alespoň částečným způsobem nabídku služeb cestovního ruchu. Konkrétně byl navržen informační leták s tématem technických památek a také turistická trasa, kam byly jednotlivé památky zařazeny tak, aby tvořily s dalšími historickými objekty města Písku jeden celek.

Setkáváme se s nimi denně, na každém kroku, i když je už pro jejich samozřejmost ani nevnímáme. Technické památky patří k nejzranitelnějším, často velmi ohroženým a teprve poslední léta znovu objevovaným a ceněným. V celé Evropě se

stávají nejvyhledávanějšími turistickými cíly, přibývá především příkladů jejich oživení. Krokem k jejich záchraně je jejich zpřístupnění, opětné vtažení do života.

Provedení verifikace hypotéz

- Technické památky jsou obrazem technické a řemeslné dovednosti předchozích generací.

Hypotéza výzkumem potvrzena.

- Technické památky patří k nejméně využívaným atraktivitám v produktech cestovního ruchu.

Hypotéza výzkumem potvrzena.

- Stávající kategorizaci lze obohatit o unikátní artefakty s využitelností v produktech cestovního ruchu.

Výzkumem byly upřesněny – specifikovány možnosti.

- Technické památky nejsou přehledně značeny.

Hypotéza výzkumem potvrzena.

- Technické památky jako produkty cestovního ruchu mají rozvojový potenciál.

Hypotéza výzkumem z větší části potvrzena.

7. Resumé

The aim of this bachelor work was to analyse and feature technical monuments in the tourist region Písecko and suggest the improvement of technical monuments in tourists products on the basis of acquired knowledges and results.

Písecko is much sought tourist district for its fair natural conditions. There are also many cultural-historical monuments. The town Písek itself has the convenient location by river Otava. There used to be the business ways in the Middle Ages. Those ways together with the gold-washing and expansive greenwoods were the main sources of the town fortune. In present Písek is the third largest town in South Bohemia. The town can show off by rich cultural traditions and is the centre of education. Unfortunately it has not sights in such dimension to attract tourists for the sight-seeing trip, which is longer than one day.

The bachelor work should have at least partially extended the offer of tourists services. In the concrete there was suggested the informing leaflet with the matter of technical monuments and also the tourist route, where the sights were ranged to make one piece with the other historical monuments of the town Písek.

Notwithstanding that we meet them every day, in every step, we actually don't notice them for their self-evidence. Technical monuments belong to the most vulnerable, often very endangered and only lately detected and appreciated sights. In the Continent they become to be most popular tourist destinations and there are also more and more examples of their resurgence. The main step to their preservation is their access, their repeated restoration to being.

8. Použitá literatura

Odborné publikace a časopisy:

- (1) Ing. Maršák, M.: Putování za technickými zajímavostmi ČSR. Praha: Olympia, 1981.
- (2) Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha: IDEA SERVIS, 1996.
- (3) Morrison, A.M.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu. Praha: Victoria Publishing, 1995.
- (4) Királ'ová, A.: Marketing destinace cestovního ruchu. Praha: EKOPRESS, 2003.
- (5) Pásková, M., Zelenka, J.: Cestovní ruch. Výkladový slovník. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
- (6) Hesková, M., Gehinová, B.: Využití technických památek v produktech cestovního ruchu. - příloha časopisu COT Business - 7/8 - 2005.
- (7) Publikace WTO: Concepts, Definitions and Classifications for Tourism Statistics: A Technical Manual, 1995.
- (8) Metodika k závěrečné práci projektu „Technické památky v produktech cestovního ruchu“ za rok 2005 v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.
- (9) Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, I.-IV.. Praha: Nakladatelství Libri, 2001-2004.
- (10) Sedláček, A.: Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Písek 1911-1913.
- (11) Kukačka, L., Ing. arch. Šíma, P.: časopis Stavitelství a interiér, 1/2004.

Internetové zdroje:

- (12) www.mmr.cz
- (13) www.strukturalni-fondy.cz
- (14) www.pisecko.cz
- (15) www.projekt.jiznicechy.org./cz
- (16) www.paladix.cz
- (17) www.pvl.cz
- (18) www.icpisek.cz
- (19) www.mesta.obce.cz/pisek/history.htm
- (20) www.mesto-pisek.cz

Další pomocné materiály:

Lednický, V.: Technické památky v cestovním ruchu. VŠB Ostrava, 2004.

Novotná, D. a kol.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku. Praha: Olympia, 2004.

Horner, S., Swarbrooke, J.: Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. Praha: Grada, 2003.

Ing. Hesková, M.: Cestovní ruch. Jindřichův Hradec: Fakulta managementu, 1997.

Propagační materiály města.

Fotografie použité v této práci jsou z vlastních zdrojů a z archivu Katedry cestovního ruchu.

9. Seznam příloh

Příloha č. 1 - Mapa okresu Písek

Příloha č. 2 - Turistický okruh městem Písek

Příloha č. 3 - Informační leták o technických památkách
v Písku

Příloha č. 4 - Projekt města Písku

Příloha č. 5 - Prostorové schéma hradebního příkopu a parkánů

Příloha č. 6 - Schéma městské Sladovny

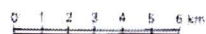
Příloha č. 7 - Návrh rekonstrukce promenády u kamenného mostu

Příloha č. 8 - Návrh rekonstrukce prostranství před
Elektrárnou

Příloha č. 9 - Mosty na Písecku

Příloha č. 10 - Vodní mlýny na Písecku

Příloha č. 1

Příloha č. 2

PÍSEK - okruh městem, cca 1,5 km

Metropole Prácheňska, město škol a studentů, ale i básníků, spisovatelů, malířů a hudebníků – to vše je Písek, historické sídlo na Otavě s řadou cenných kulturně historických památek a turistický cíl první kategorie.

Poznávat písecké pamětihodnosti lze mnoho způsoby; krátká procházková trasa, procházející městským jádrem, je jen jednou z možností. Nezahrnuje zdaleka všechno, co může město návštěvníkům nabídnout, obsahuje však podle mého názoru to nejvýznamnější a nejatraktivnější.

Prohlídku Písku začneme na **Velkém náměstí** (1).

V jihozápadním rohu upoutá kostel **Povýšení sv. Kříže**, původně součást dominikánského kláštera, založeného po polovině 13. století a zničeného místními kališníky 20. srpna 1419. Dominantou náměstí je mohutné dvouvěžové průčelí pozdně barokní **radnice**, vybudované v letech 1740–64. V obou věžích jsou umístěny hodiny.

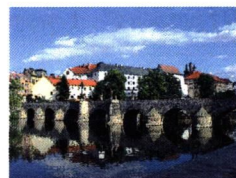

Severním průjezdem vstoupíme na nádvoří bývalého **královského hradu** (2), vystavěného spolu s městem za Přemysla Otakara II. ve 3. čtvrtině 13. století. Byl dílem písecko – zvikovské stavební huti a patřil k nejvýznamnějším hradním architekturám v Čechách. Dnes je hrad sídlem Prácheňského muzea, založeného v roce 1884, jehož expozice se věnují pravěku, dějinám hradu, města a regionu, rýžování zlata na Otavě, přírodě aj.

Od píseckého hradu z cípu Velkého náměstí půjdeme mírně vlevo do Karlovy ulice. Sestoupíme k Otavě, přes kterou tu přechází **kamenný most** (3), národní kulturní památka. Byl

vystavěn ve 2. polovině 13. století královskou stavební hutí. Je dlouhý 111 metrů, široký 6,3 metry a při obou březích býval doplněn obrannými věžemi, které se však nedochovaly. Je nejstarším dochovaným mostem v Čechách.

Za domem U slona se stáčíme vpravo na Fügnerovo náměstí. Půjdeme do **Palackého sadů** a pokračujeme po střední promenádní cestě. Sady vznikly počátkem 40. let 19. století na místě bývalého parkánu a příkopu,

sledujícího městskou hradbu, původně 1400 metrů dlouhou. Značné části **hradby** (4) tu zůstaly zachovány, místy do nich byly později vestavěny domy. Hradba byla vysoká přes pět metrů a

zakončená cimbuřím, později byla zvýšena na 10 metrů. Pozůstatky původní výše včetně zubů cimbuří jsou místy (např. vedle průchodu na Velké náměstí) dobře patrné. Proti průchodu stojí **Schrenkův pavilon**, kruhový empírový gloriét s kupolí z roku 1841 (5). O kus dál je pomník historika a politika Františka Palackého. Dojdeme ke křižovatce u pošty a stáčíme se vpravo kolem nárožní válcové věže zv. Baba. Přejdeme vyústění Nerudovy ulice a pokračujeme dál po chodníku kolem městské hradby při Komenského ulici. Na protější straně je budova bývalého gymnázia z let 1865-77. Studovaly tu mnohé významné osobnosti, jako F. L. Čelakovský, Karel Klostermann, Fráňa Šrámek, Antonín Sova, August Sedláček nebo Jan Mukařovský. Pokračujeme dál k bývalému **hotelu Otava**.

Přejdeme křižovatku a jdeme stále podél zbytků hradeb parčíkem. O kus dál dojdeme na náměstíčko zvané Bakaláře či Na Bakalářích, jemuž dominuje děkanský **kostel Narození P. Marie** (8), stojící na nejvyšším místě historického jádra města. Byl vystavěn spolu s městem v 60. a 70. letech 13. století, dochoval se téměř

v původní raně gotické cisterciácké podobě. Naproti kostelu stojí pozdně barokní fara s klasicistní fasádou, přistavěná k hradební zdi.

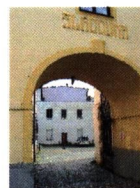
Pokračujeme mírně vpravo uličkou Drlíčov (9). Ta ústí do ulice Fráni Šrámka, kde se nachází **dům čp. 131 U koulí** (10), jeden z nejvýznamnějších objektů města. Kdysi bezprostředně navazoval na Putimskou bránu. Po jejím zbourání byly do průčelí domu zazděny tam nalezené dělové koule, po kterých dostal dnešní jméno. Dům je neodmyslitelnou součástí kulturních dějin města, protože v něm bydleli mj. Adolf Hejduk, spisovatel Josef Holeček a především básník a spisovatel Fráňa Šrámek. O pár metrů dále, před kamenným mostem přes zbytek hradebního příkopu, stávala Putimská brána, jedna ze tří píseckých bran, střežících vstup do města.

Za mostem se dáme vpravo k Otavě a zvolna sestupujeme do malebné uličky zvané Podskalí. Komunikace vede po úpatí skalnatého ostrohu, obklopeného parkánovou hradbou, na kterém kdysi stával již zmíněný dominikánský klášter a za ním

královský hrad. Vlevo u jezu stojí budova bývalé **městské elektrárny** (11) z roku 1888, chráněné technické památky, vybudované na podnět Ing. Františka Křižíka z objektu starého mlýna. U elektrárny projdeme úzkým průchodem k řece. O kus dál míjíme vpravo vysoký objekt někdejší **sladovny**, v poslední době upravovaná na Centrum ilustrace Písek, v historické budově by měla být muzeální expozice ilustrací pro děti.

Dojdeme ke kamennému mostu a již známou Karlovou ulicí se vrátíme na Velké náměstí. Na jeho okraji jdeme vlevo a pokračujeme Heydukovou ulicí na malé Havlíčkovu náměstí. Na začátku zahneme vpravo do Nigrinovy ulice. Ta nás přivede na **Alšovo náměstí** (12). Vlevo jej uzavírá krásný dům čp. 85,

dnes knihovna. Dále vlevo při vyústění Smetanovy ulice je budova školy J. A. Komenského, nejstarší dochovaná školní budova v Písku, vystavěná v roce 1858.

Uprostřed náměstí vidíme umělecky hodnotné **mariánské morové sousoší**. Tvoří jej vysoký sloup, zakončený **sochou Neposkvrněné Panny Marie**, který obklopuje balustráda s plastikami devíti světců, u paty sloupu je ležící socha sv. Rozálie.

Zahýbáme vlevo do Jungmannovy ulice, která nás dovede zpět do výchozího místa trasy - na **Velké náměstí** (1).

Příloha č. 3

2. Rozšíření a zkvalitnění infrastruktury služeb

- rozšíření stávající nabídky infrastruktury volnočasových aktivit
- fyzické zlepšení obslužné (přístupové) infrastruktury pro na lokalitu navazující aktivity podnikatelských - právnických, či jiných subjektů
- vytvořením nového turistického produktu nadregionálního významu zvýšit atraktivitu města. Zařazení Centra ilustrace v městské Sladovně, tedy zařízení, které v daném rozsahu a zaměření v ČR neexistuje, do mezinárodní sítě zařízení Společnosti přátel pro dětskou knihu pod patronací UNESCO.
- vytvoření motivace pro odůvodněné prodloužení pobytu návštěvníků ve městě, regionu

3. Zhodnocení kulturního a historického dědictví

- zhodnocení kulturního a historického dědictví města a regionu
- v městské Sladovně - technické nemovité kulturní památce - bude založeno interaktivní muzeum - Centrum ilustrace
- rekonstrukce pravobřežní promenády. Na jedné straně přiléhá k nejstaršímu dochovanému kamennému mostu v ČR, jež je nepochybně turisticky atraktivní i v nadregionálním kontextu, a na straně druhé k Městské elektrárně, která jako první v České republice generovala elektrický proud pro městské veřejné osvětlení.
 - nalezení nového - ve vztahu k současné poptávce - smysluplného využití památkově chráněných objektů (Sladovna, parkány)
 - bezbariérové zpřístupnění technické nemovité kulturní památky (Sladovna)

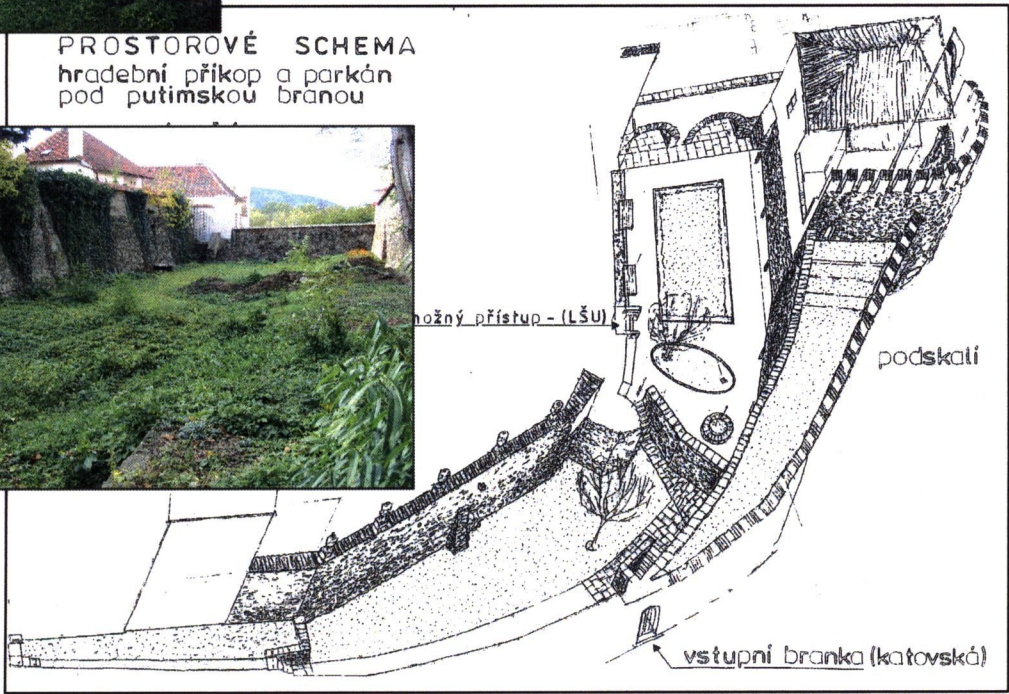
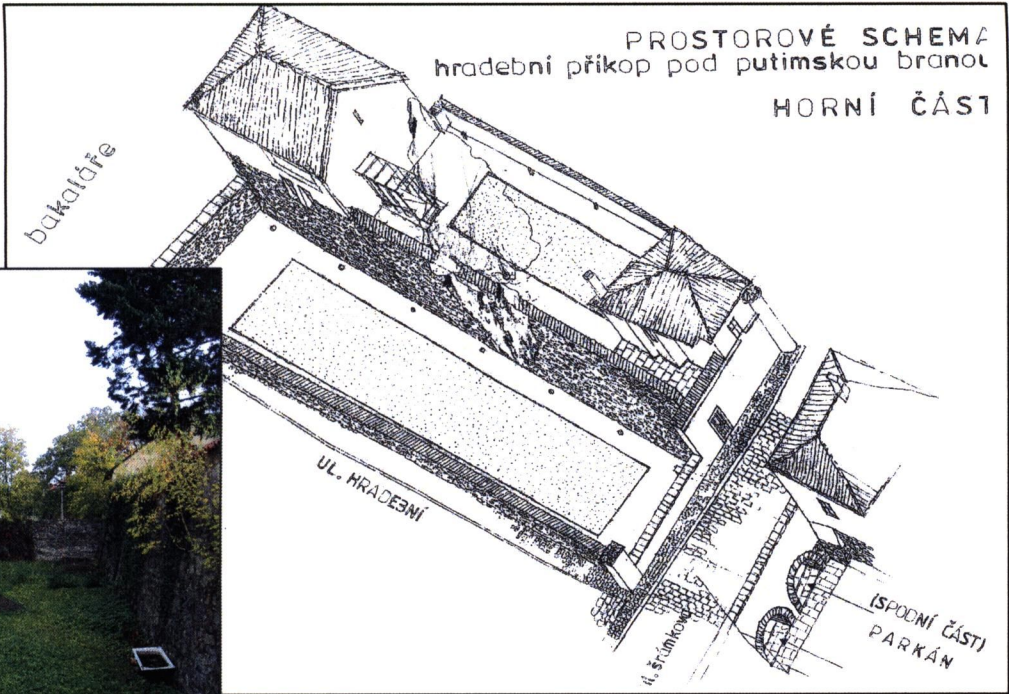
4. Vytvoření nových pracovních míst

5. Fyzické zlepšení životního prostředí města - regionu

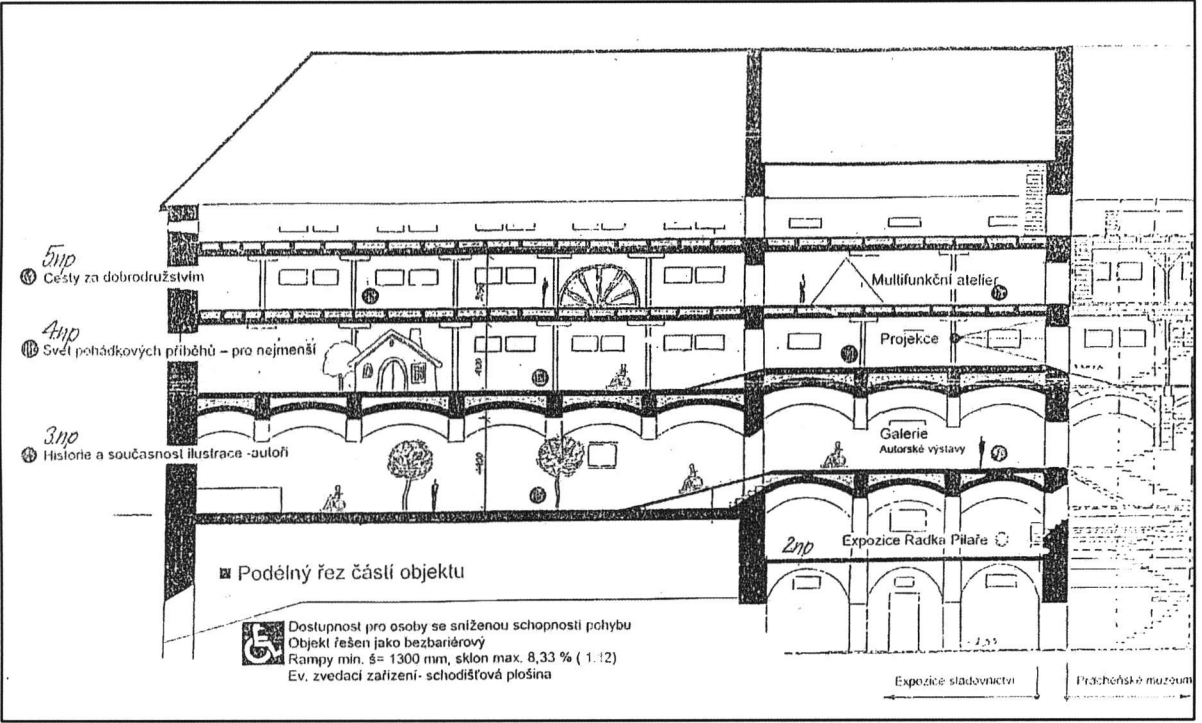
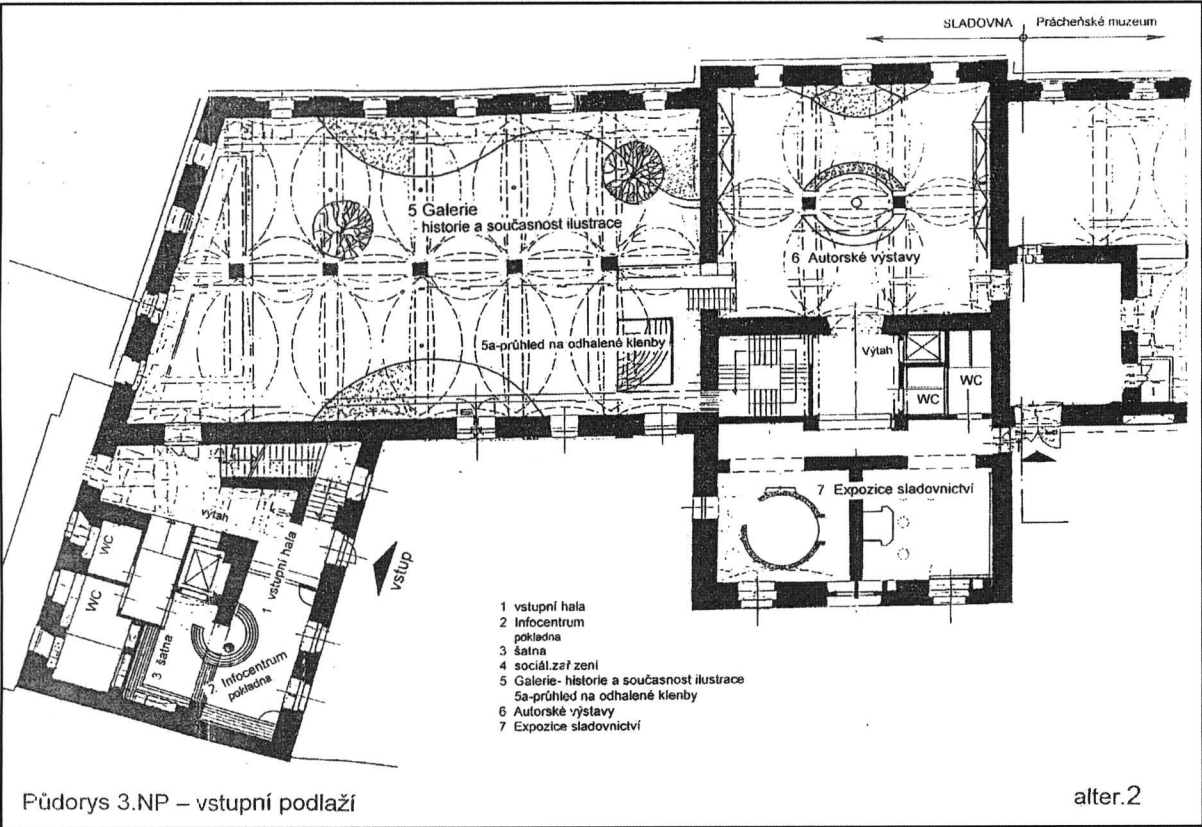
6. Naplnování rozvojových politik státu - kraje - města

• **Uznatelné náklady projektu**

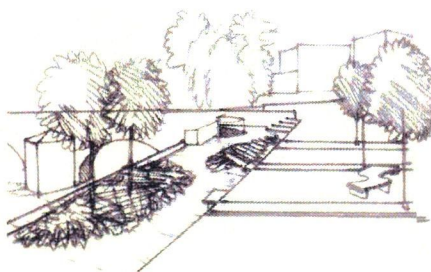
I. etapa	44.430.020,- Kč
II. etapa	82.279.790,- Kč
III. etapa	40.977.651,- Kč
Celkové náklady	167.687.461,- Kč

Příloha č. 6

Příloha č. 7

2 promenáda
s pohledem na starý kamenný most

Příloha č. 8

Příloha č. 9

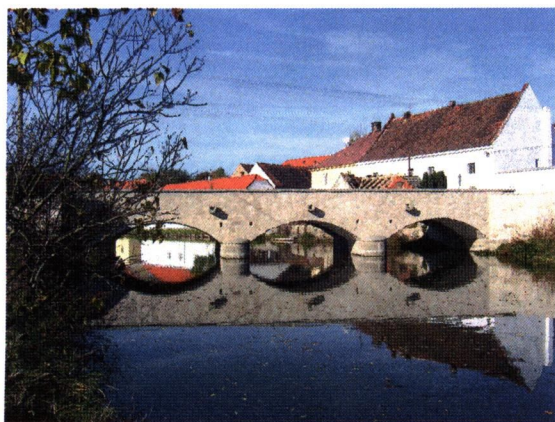
Železniční most v Červené nad Vltavou

Horní Nerestce

Putim

Příloha č. 10

Krčský vodní mlýn

Vodní mlýn v Srlíně

Vodní mlýn Farka v Sepekově

